

Частайнік.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНЫ БЮЛЕТЭНЬ ДЛЯ НАСТАҮНІКАЎ

У краіне

Школьная форма замест рэформы

Добрая навіна: у гэтым навучальным годзе не задумваецца глабальныя пераменаў. Рэформу правялі. Хаця пра леташнюю рэформу стала вядома за некалькі месяцаў, ды і рыхтавалася яна ідэолагамі, а не спецыялістамі ў адкукацыі, настаўнікамі і бацькамі. Хочацца верыць, што сёлета настаўнікам і дзецям дадуць перадыхнуць. Праўда, на чарзе будуць перамены, звязаныя з увядзеннем Кодэксу аб адкукацыі. Слуханні і зацвярджэнне такога зводу законаў у першым чытанні плануеца ўжо падчас восенњскай сесіі Палаты прадстаўнікоў.

Калі Кодэкс будзе прыняты, таго кшталту дакумент з'явіца толькі ў Беларусі.

Само слова - кодэкс у свядомасці звычайнага чалавека больш стасуецца са словам "крыміналны", чым "адкукацыйны". Час пакажа, што ён прынясе настаўніку - палёгку ў працы, ці яшчэ большую рэгламентаванасць і аблежаванасць прафесійнай творчасці.

Знайсці праект кодэксу ў свабодным доступе не ўдалося, але добрых водгукau пра яго чутна мала. З каментароў дэпутатаў можна зразумець: плануеца заканадаўчае замацаванне абавязковай школьнай формы для вучняў і, магчыма, для настаўнікаў; магчымасць выключэння старшакласнікаў са школы; матэрыяльная адказнасць бацькоў, дзяцей і настаўнікаў за школьнью маёмасць ды іншае.

Паглядзім, як гэтыя пытанні вырашаюцца ў нашых суседзях - і што пра гэта думаюць нашыя людзі.

У Польшчы ад абавязковай

школьной формы адмовіліся, каб вучні не былі падобныя адно да аднаго. Са словаў прэс-сакратара польскага Міністэрства адкукацыі Бажэны Скамароўскай, дыскусія аб адмене цягнулася вельмі дўгая. Урэшце вырашылі, што нельга ўсіх вучняў адзяўваць аднолькава. Пагатоў, бацькі шмат наракалі на дарагоўлю такога дзіцячага адзення.

Як правіла, польскія школы замест форм вырабляюць для сваіх вучняў майкі, бейсболкі ды значкі з эмблемай навучальнай установы. Насіць іх не абавязкова, але пажадана.

У Літве пра школьнную форму забыліся ўжо дайно. Прэс-сакратар тамтэйшай Мінадукацыі Элона Багданавічэні нават здзівілася такому пытанню. З яе словаў, абавязковую школьнную форму адміністратары ў 1989 годзе, за год да выходу краіны з СССР. Ад тых часоў кожная школа разам з бацькамі, настаўнікамі ды адміністрацыяй сама вырашае - ці патрэбная форма і як яна павінна выглядаць.

Латвійская дзеці носяць форму толькі ў некаторых прыватных школах. І толькі са згоды саміх вучняў ды іх бацькоў. Прэс-сакратар: "У Латвіі няма абавязку насыць форму, але ёсьць некаторыя школы, у якіх вучні яе носяць. Ёсьць такія школы, але зараз трэба дамаўляцца са школьнікамі ды іх бацькамі".

У Беларусі пытанне школьнай формы шыроко абмяркоўваецца толькі на інтэрнэт-форумах. Ні школу, ні міністэрства адкукацыі, ні дэпутатаў меркаванне бацькоў і саміх школьнікаў не цікавіць.

Бацькі моцна наракаюць на кошты і якасць формы, робяць высновы, што з іх кішэні фінансуеца

неканкурэнтаздольная легкая прымесловасць. Некаторыя перакананы: уніформа перашкаджае фармаваць у падлётка пачуццё густу, стылю, індывідуальнасці.

Адкрыта пра школьнью справы ў нашай краіне кажуць толькі прадстаўнікі нефармальнай адкукацыі.

Вось меркаванне пра Кодэкс аб адкукацыі Уладзіслава Вялічкі з Цэнтру ПОСТ: "Адна рэч прыняць дакумент, які зафармлізуе сферу адкукацыі, зробіць нейкія спречныя касметычныя змены. Іншая — заняцца паляпшэннем сістэмы. Наколькі ўплываюць на якасць адкукацыі і адкукацыйны працэс такія навацыі, як нашэнне школьнай формы, магчымасці выключыць вучняў са школы? Такі падыход не адпавядае сучасным тэндэнцыям у адкукацыйных працэсах у Еўропе."

Тамара Мацкевіч з Цэнтра Супольнасць лічыць, што пакуль законы ў нашай краіне ігнаруюцца, ніякі кодэкс справу не вырашыць: "У Законе аб адкукацыі закладзены прынцып дэмакратызацыі кіравання школай. Пра якую дэмакратызацыю кіравання можна казаць, калі школьнaya рада ці бацькоўскі камітэт насыреч не правамоцныя рашыць, як адзяўваць дзяцей, а не толькі як і чаму іх вучыць. У гэты час дэпутат Уладзімір Здановіч абяцае закайданаваць настаўнікаў, якія, парушаюць закон, збіраюць з бацькоў гроши - але не міністра, які парушае прынцыпы, закладзеныя ў дзеяны Закон аб адкукацыі."

(Падрыхтавана па матэрыялах інтэрнэт-выданняў)

Адукацыя ў лічбах

- Сярэдні заробак ва ўстановах адкукацыі складае 745 900 рублёў, у тым ліку настаўнікаў

- 845 200 рублёў. Некалькі разоў Міністэрства прапаноўвала падвысіць тарыфныя аклады на 25%. Іх сапраўды павялічылі - толькі не на 25%, а на 5%.

- У школы прыйдуть вучыцца калі мільёна чалавек, у тым ліку 89 тыс. першакласнікаў. Летась усяго школьнікаў было 1,06 млн, а першакласнікаў - 93 тысячы.

- У новым навучальным годзе ў краіне адкрыоцца чатыры і зачыняцца 97 школ. Для параўнання: у 2008 годзе званок ніякі не празвінёў у 91 школе.

- Сёлета навучанне падбеларуску вялося ў 18-ці агульнаадкукацыйных установах: гімназіях № 4, 9, 14, 23, 28, гімназіі-каледжы мастацтваў, СШ № 11, 60, 68, 72, 89, 108, 131, 180, 190, 205, 209, 218. Можна прадоўжыць і лік дашкольных установаў сталіцы: № 187, 234, 314, 412, 522, 534, 533, 133 і інш.

- Нарэшце ў школах з'явіца 10-ы клас, куды прыйдуть вучыцца вучні 9-га "штрых". Але "штрыханутыя" класы застануцца: паскоранае навучанне выпадзе на лёс вучняў 11-х "штрых" класаў. Яны, скончышы 9-ы клас, пройдуть праграму двух гадоў за адзін.

- Сёлета прыкладна 57% агульнаадкукацыйных установаў краіны будуць працаваць на беларускай мове, яшчэ ў 4,7% выкладанне будзе весціся на дзвюх мовах. Але лічба ў 57% зманлівая. Са звестак Мінадукацыі, на пачатак мінулага года ў беларускамоўных школах навучалася 195 592 навучэнцаў (18,4% ад агульнай колькасці), у тым ліку 14 712 першакласнікаў (16,7%). У гарадах гэты паказчык складае усяго 1,9%.

ТЭМА НУМАРУ: АД НЕФАРМАЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ - ДА ФАРМАЛЬНАЙ >>> СТАР. 2-3

**КОНКУРСЫ, АБВЕСТКІ,
ПРАГРАМЫ ПАДТРЫМКІ
>>> СТАР. 4**

Ад нефармальнай адукацыі

Выкарыстанне волыту нефармальнай адукацыі як умова падвышэння якасці дадатковай адукацыі педагогічных кадраў

M.I. Запрудскі

Законам «Аб адукацыі» ўстановы падвышэння кваліфікаціі і перападрыхтоўкі ўпраўленчых кадраў ды спецыялістаў сферы адукацыі аднесены да сістэмы дадатковай адукацыі. У краіне працујуць Акадэмія по слядыпломнай адукацыі (АПА), Мінскі гарадскі і абласныя інстытуты развіцця адукацыі (IPA). За шэсць дзесяцігодзінь у гэтых установах сфармавалася практика работы, якая адлюстроўвае, з аднаго боку, волыт і традыцыі, з другога - рэгулюеца адваведнай нарматыўнай праўнай базай. Сістэма падвышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі (СПК) выконвае наступныя функцыі:

- кампенсаторную, скіраваную на ліквідацыю праблемаў у базавай (прафесійной) адукацыі спецыяліста;
- адаптыўную - аператыўную падрыхтоўку і перападрыхтоўку работнікаў з улікам перманентна змяняльных умоваў дзейнасці;
- развіццёвую, скіраваную на забеспечэнне развіцця агульнакультурнага круглагаляду, узбагачэнне навуковыім ведамі, развіццё творчага патэнцыялу і задавальненне шматлікіх пазнавальных інтарэсаў і духоўных патрэбаў асобы, на развіццё адукацыі і грамадства ў цэлым;

- інфармацыйную, прызначэнне якой - узбройць адрасата актуальнай інфармацыяй;

- экспертызу, адказную за экспертызу інавацыйных праектаў.

Разам з вялікім дасягненнем, у дзейнасці установаў СПК ёсць супяречнасці паміж:

- шматлікімі адукацыйнымі запытамі слухачоў курсаў - і немагчымасцю іх цалкам задаволіць пад час кароткатэрміновых курсаў;

- схільнасці слухачоў да практичных відаў дзейнасці - і перавагай лекцыйных заняткаў;

- важнасцю падрыхтоўкі слухачоў да інавацыйнай дзейнасці, якая забяспечвае развіццё адукацыйнай практикі - і псіхалагічнымі ды прафесійнимі стэрэатыпамі педагогаў;

- патрэбамі ў аптымальным забеспечэнні заняткаў дыдактычнымі сродкамі - і перавагай вербальних сродкаў навучання;

- дынамікай лібералізацыі экономікі, прынікненнем рынковых пракэсаў у адукацыю - і перавагай адміністратyўных механізмай функцыянавання сістэмы падвышэння кваліфікацыі і г.д.

У пэўнай ступені, пераадolenню гэтых супяречнасцяў і вырашэнню адпаведных праблемаў спрыяе перайманне ідэяў, падыходаў і метадаў працы з сістэмай нефармальнай адукацыі (дзеля справядлівасці трэба заўважыць, што ў ей ёсць і свае праблемы).

Спецыфіка сістэмы нефармальнай адукацыі (НФА) заключаецца ў наступным:

- адсутнічае яе заканадаўчае афармленне;

- адсутнічаюць нарматыўныя патрабаванні па стварэнню адукацыйнага асяроддзя гэтай сістэмы (стандарты, вучэбныя планы і інш.). Дакладней, стандарты ёсць, але іх ніхто не зацвярджае, людзі і арганізацыі самі ствараюць для сваіх заняткаў адпаведныя стандарты, самі іх змяняюць [1];

- рознаўзорставы склад

суб'ектаў навучання, розная (або адольжавая) прыналежнасць да практесійнай сферы, узроставыя асаблівасці навучэнцаў (збольшага, гэта дарослыя, якія ўжо маюць практесию, сацыяльны досвед, сацыяльную спеласць, тып сацаяльных паводзінай);

- дзяякоючы гнуткай сістэме, якая дазваляе ўжываць шматлікія формы і метады навучання суб'ектаў, забяспечваеца рэалізацыя індывідуальных адукацыйных патрэб адукацыйных суб'ектаў.

Сапраўды, у адукацыйным пракэсе НФА выкарыстоўваецца шырокі спектр формаў навучання: курсы, трэнінгі, семінары, мадэрацыйныя семінары, карпаратыўнае навучанне, каманднае ўзаемадзеяне і г.д., якія дазваляюць задавальваць адукацыйныя запыты суб'ектаў. Прымяняюцца актыўныя метады навучання.

Нефармальная адукацыя - гэта розныя гнуткія паводле арганізацыі і формах адукацыйныя сістэмы, зарыентаваныя на канкрэтныя патрэбы ды інтарэсы навучэнцаў. Для гэтых сістэм ахаректэрны пэўныя прыкметы арганізаванасці, дадавальнасці ведаў, атрыманых педагогамі, да ўжо наяўных. Пры сканчэнні заняткаў у сістэме НФА не паўстает якіх-небудзь праўных наступстваў. Па сутнасці, НФА з'яўляеца важным складнікам непарыўнай адукацыі - навучанне праз усе жыцце (lifelong learning).

Развіццё ідэі непарыўнай адукацыі адпавядае гуманістычнай парадыгме, згодна з якой у цэнтры ўвагі знаходзіцца чалавек, яго жаданні, здольнасці, яго рознабакавое развіццё.

Хуткае і дынамічнае развіццё вытворчай і сацыяльной сферай стымулявала навукоўцаў да стварэння і выпрабавання тэарэтычных мадэлляў непарыўнай адукацыі, фармавання волыту іх практычнай рэалізацыі. Мэта непарыўнай адукацыі - дапамагчы людзям "прыстасавацца" да практесійнай дзейнасці, а таксама паспрыяць паспяховай адаптациі чалавека да новых формаў жыцця, паліпшэння яго якасці.

Еўрапейскі саміт (Лісабон, 2000 год) стаў важнай вехай у вызначэнні палітыкі і практыкі адукацыі ў Еўрапейскім Звязе. Яго вынікі падцвярджаны, што Еўропа ўжо ўвайшла ў "эпоху ведаў". На саміце быў прыняты праграмны дакумент «Мемарандум непарыўнай адукацыі Еўрапейскага Звязу» [2]. У гэтым дакуменце адзначаецца, што стратэгія непарыўнай адукацыі павінна трымацца на супрацы ўладаў і грамадскіх арганізацыяў, гэтак званых "сацыяльных партнёраў" - бо менавіта яны найбліжэй звязаны з інтарэсамі і патрэбамі асобных грамадзян і супольнасці.

Апошнія праграмы ЕЗ у галіне адукацыі і моладзевай палітыкі скіраваны на развіццё сацыяльнага партнёрства, як на мясцовым, так і на транснацыянальным узроўнях. Да таго ж, павінна ўзмечняцца сувязь паміж установамі фармальной і нефармальнай адукацыі. У Мемарандуме названы тры віды адукацыйнай дзейнасці:

- фармальная адукацыя. Яна завяршаецца выдачай агульнапрызнанага дыплома ці атэстата;

- нефармальная адукацыя, якая звычайна не прадугледжвае выдачу дакумента. Яна адбываецца ў адукацыйных установах, грамадскіх арганізацыях, клубах, гуртках, а таксама пад час індывідуальных заняткаў з репетытарам або трэнерам;

- інфармальная адукацыя - індывідуальная пазнавальная дзейнасць, якая суправаджае пайсьядённае жыцце; не ававязкова мае мэтавы характар.

У згаданым дакуменце вызначаны і раскрыты наступныя прынцыпы арганізацыі непарыўнай адукацыі, якія адносяцца да ўсіх відаў адукацыйнай дзейнасці:

1. Новыя базавыя веды і навыкі для ўсіх. Маецца на ўвазе забеспечэнне

— да фармальны

гарантыйя ўсеагульнаага бесперапыннага доступу да адукцыі з мэтай атрымання і аднаўленя навыкаў, неабходных для ўключэння ў інфармацыйнае грамадства.

2. Павелічэнне інвестыцыяў

адукацыйных магчымасцяў у Еўропе і да неабходных кансультаций ды рэкамендацый; стварэння службай, рэурсных цэнтраў, якія маглі б даць рэкамендацыі ў галіне

агульнаадукацыйная ўстановы гэтак, як і арганізацыі нефармальны адукцыі, атрымліваюць спонсарскія гранты на рэалізацыю сваіх праектаў. Усе шырэй прымяняюцца актыўныя методы навучання дарослых [3]. Аўтарскія курсы ў АПА і IPA ў значайнай ступені нагадваюць трэнінгі, якія ладзяцца на семінарах НФА, дзе выкладчык выконвае ролю трэнера.

Разам з тым, існуюць і іншыя магчымасці для трансляцыі ва ўстановы СПК досведу НФА. Яны тычацца розных аспектаў адукцыінага працэсу: зместавага, тэхналагічнага, арганізацыйнага. Як паказвае пакуль што лакальны досвед рэалізацыі такіх магчымасцяў у навучанні слухачоў курсаў, ёсьць сэнс прыняць ды развіваць наступныя ідэі:

Зместавы аспект:

- курсы падвышэння кваліфікацыі не павінны замыкацца на вузкапрафесійных проблемах; яны павінны быць змястоўна звязаны з шырэйшым кантэкстам – сацыяльнымі проблемамі, актуальнымі для Еўропы, краіны, мясцовых супольнасцяў, саміх настаўнікаў;
- вялікае значэнне набывае кампетэнцыйны падыход, які фармуе суб'ектаў уласной стваральнай дзейнасці;
- на курсах у настаўніка павінна быць магчымасць (хай сабе факультатыўная) авалодзіць элементамі пэўнага рамства (гэта, пагатоў, актуальна ў сувязі з вялікім значэннем школьніх профарыентацыйных факультатыўных заняткаў);
- важна больш хутка і гнутка змяняць змест навучання ў сувязі з трансфармацыйні праблемамі ў соцыуме.

Тэхналагічны аспект:

- ширэй прымяняць актыўныя методы навучання, якія дазваляюць робіць свой унесак у падвышэнне кваліфікацыі педагогаў. Другі прыклад:

прафесійную дзейнасць і сацыяльную ролю, вучыцца крытычнаму мысленню, бачыць супярэчнасці, прымаць рашэнні, вызначаць новыя нормы дзейнасці, праектаваць найбольш эфектыўныя мадэлі адукцыінага працэсу, ажыццяўляць зместавую адваротную сувязь;

- прымяняць цыкл навучання на падставе ўласнага вопыту слухачоў;
- вучэбныя заняткі абсталёўваць не толькі нагляднымі, але і "дзейнасцымі" сродкамі навучання;
- педагагічная пазіцыя выкладчыка павінна быць наступнай: ён павінен быць "дизайнерам" адукцыінага асяродзя, грунтавацца на дэмократычных прынцыпах кіравання вучэбнай групай, реалізуваць мадэль шматбаковай камунікацыі, будаваць працэс на прынцыпах супрацы, заахвочваць актыўнасць слухачоў, абапірацца на іх суб'ектыўныя вопыты, ажыццяўляць зваротную сувязь [4].

Арганізацыйны аспект:

- інфармаваць патэнцыйную мэтавую аўдыторыю аб планаваных курсах;
- набліжаць навучанне да спажыўцоў адукцыйных паслугай;
- группы слухачоў фармаваць паводле іх жадання навучацца менавіта на гэтых курсах;
- рыхтаваць мультипліктараў, якія пасля будуть навучаць іншых;
- спалучачь навучанне з актыўным адпачынкам слухачоў.

Адзначым, што пералічаныя ідэі ўжо ў той ці іншай ступені праяўляюць сябе пры арганізацыі і правядзенні курсаў у СПК. Разам з тым, іх шырэйшае ўкараненне не зайдёды магчыма з-за жорсткай рэгламентацыі фармальны паслядышломнай адукцыі.

Літаратура

- Машкевіч В. і др. Подходы к стандартам и стандартизации в неформальном образовании // Адукатар, 2006. – №3 (9).
- Меморандум непрерывного образования Европейского Союза. [Электрон. ресурс]. Рэжым доступу: <http://www.znanie.org/docs/memorandum.htm> / 20 2009 год.
- Жук А. И. Кошель Н. Н. Активные методы обучения в системе повышения квалификации педагогов. – Мин.: Аверсэ, 2006.
- Иновационные методы обучения в гражданском образовании / Величко В., Карпіевіч Д. В., Карпіевіч Е. Ф., Кірилюк Л. Г. Мн., 1999.

у людскія ресурсы. Гэта дазваляе ўзняць прыярытэт найважнейшай каштоўнасці Еўропы – яе людзей.

3. Інавацыйныя методы выкладання і навучання, якія забяспечваюць прымянецце адукцыйных тэхналогій, усё болей зарыентаваных на карыстальніка. Пры гэтым вучань перастае быць пасіўным атрымальнікам інфармацыі, улічваеца прыярытэт асабістай матываціі, крэтычнага мыслення і ўмення вучыцца. Педагогі становіцца ў большай ступені кансультантамі, фасілітатарамі.

4. Новая сістэма ацэнкі атрыманай адукцыі. Яна павінна адлюстроўваць усе веды, уменні і навыкі і ўвесы атрыманы чалавекам вопыт і павінна быць агульнапрызнанай у єўрапейскім кантэксце. Такая сістэма магла б цалкам раскрыць увесь патэнцыял чалавека, абыякі ён можа і не здагадвацца. Пры гэтым узрастает роля самога вучня як ацэншчыка асабістага адукцыйнага прасоўвання.

5. Развіціё педагогічнай падрымкі і кансультавання. Прынцып патрабуе забеспечэння свабоднага доступу кожнага, прац усё жыццё, да інформацыі аб

адукцыйнага прафесійнага і асабістага развіцця ды былі б зарыентаваны на інтарэсы і патрэбы актыўнага карыстальніка.

6. Набліжэнне адукцыі да месца жыцтва – адукцыйныя магчымасці побач з месцам пражывання. Дасягаюцца дзякуючы сетцы вучэбных і кансультатыўных пунктаў ды праз інфармацыйны тэхналогіі. Такім чынам, нефармальны адукцыя – падсітэма непарыўнай адукцыі, прынцыпы яе арганізацыі павінны працаваць як у фармальнай, так і ў нефармальнай адукцыі.

На сёння ўжо праяўляюць сябе тэндэнцыі "пранікнення" элементаў нефармальнай адукцыі ў сістэму паслядышломнай адукцыі настаўнікаў, метадыстаў і караўнікоў школ. Напрыклад, у НФА ўжо дайно працујаць рэсурсавыя цэнтры, якія даюць людзям актуальную інфармацыю і кансультациі. Апошнім часам такія цэнтры робяцца звыклым атрыбутам адукцыйнай сістэмы г. Мінска: на базе многіх агульнаадукцыйных установаў працујаць рэсурсавыя цэнтры, якія робяць свой унесак у падвышэнне кваліфікацыі педагогаў.

Другі прыклад:

Абвесткі, конкурсы, праграмы падтрымкі

“Тыдзень нефармальнаі адукацыі-2009”

Тэма сёлетняга тыдня: “Нефармальная адукацыя (НФА) у Беларусі – да паляпшэння якасці жыцця”

“Тыдзень НФА-2009” пройдзе 21-27 верасня 2009 г. у розных гарадах Беларусі. Мэта “Тыдня НФА-2009” – прадэманстраваць, як з дапамогай нефармальнаі адукацыі можна палепшыць якасць жыцця чалавека – маладога, сталага ці пажылога.

Ініцыятарамі і організатарамі Тыдня-2009 выступілі:

- * МГА “Адукацыя без мяжаў”
- * ГА “Фокус-група”
- * ГА “Цэнтр сацыяльных інавацый”
- * ГА “Адукацыйны цэнтр “ПОСТ”
- * ГА “Цэнтр “Трэці сектар”
- * БМГА “Новыя твары”
- * Грамадскасе аўяднанне “ВІТ”, іншыя.

Паляпшэнне якасці жыцця, сярод іншых вызначэнняў, можа разумецца таксама як магчымасць свабоднага выбару чалавекам розных ладаў жыцця. Чым большая разнастайнасць ладаў жыцця пропанавана на выбар, тым вышай якасць жыцця чалавека. Нефармальная адукацыя ў такім падыходзе можа разглядацца як інструмент, што дазваляе зразумець, убачыць і далучыцца да ўсёй разнастайнасці існых і магчымых ладаў жыцця, а таксама як эфектыўны інструмент, што судзейнічае фармаванню ключавых сацыяльных, грамадзянскіх ды іншых кампетэнцый, неабходных для гэтага. Праграма “Тыдня-2009” складаецца з мерапрыемстваў (круглыя столы, семінары, трэнінгі, тэматычныя сустэречы, выставы і майстар-класы), якія распрацавалі арганізацыі і установы, што пропануюць у Беларусі паслугі ў галіне нефармальнаі адукацыі дарослых і моладзі. Асаблівасць сёлетняга тыдня заключаецца ў tym, што:

- * Мерапрыемствы размеркаваны па тэматычных днях,
- * Да ўзделу ў мерапремствах запрашаюцца ўсе ахвотныя.

У праграме Тыдня-2009 пазначаны контактныя асобы, у якіх можна атрымаць падрабязную інфармацыю пра канкрэтныя мерапрыемствы і запісацца для ўзделу. Сачыце за анонсамі! ПРЫХОДЗЬЦЕ І ЗАПРАШАЙЦЕ СЯБРОЎ!

Каардынатар Тыдня НФА – 2009:

Яніна Зінчанка: aha.info@gmail.com +375 296 54 90 48.
Падрабязная інфармацыя – на www.adukatar.net

Праграма вывучэння польскай мовы і культуры

Мэта заняткай – пазнаёміць ахвотнікаў з польскай мовай і польской культурай.

Навучанне будзе праходзіць з носьбітамі мовы ў вольнай атмасферы, ўзделенікі самі змогуць сфармаваць змест навучальнай праграмы.

Кожны занятак будзе прысвечаны пэўнай тэме, вывучэнне якой будзе карысным пры контактах з прадстаўнікамі польскай культуры.

Таксама пропануеца магчымасць паглядзець польскія фільмы папулярных і выбітных польскіх рэжысёраў.

З часам, калі ва ўзделенікай курсу з'явіцца жаданне, то можна будзе абмеркаваць больш сур'ёзныя пытанні, якія тычацца польскай мовы і культуры.

Заняткі будуть праходзіць у Мінску адзін раз у тыдзень па дзве гадзіны.

Настаўнік.info.

Інфармацыйна-метадычны бюлетэн для настаўнікаў

Выдаецца ініцыятыўнай групай стваральнікаў сайта Nastaunik.info

Адрас для допіса: nastaunik.info@gmail.com

Наклад 200 асобнікай

Выкладаюць польскія студэнты.

Для ўзделу неабходна запоўніць навялікую анкету і адправіць яе на адресу yabelarus@gmail.com да 20 верасня 2009 году.

Уздел у праграме – бясплатны.

Школа маладога журналіста запрашае

Маладыя гарадзенцы, якія хочуць паспрабаваць свое сілы ў журналістыцы, могуць падаваць заявкі на ўздел у пракце «Школа Маладога Журналіста-13».

ШМЖ – гэта ўнікальная школа ў Беларусі, дзе выкладаюць журналісты-практыкі.

За 12 год “Школу” праішло больш за 250 хлопцаў і дзяўчын. Некаторыя з іх сталі лаўрэатамі нацыянальных і міжнародных узнагарод у галіне журналістыкі. Выпускнікі ШМЖ працуяць сёння ў газетах “Вечерний Гродно”, “Гродзенская праўда”, “Перспектыва”, “Наша Ніва”, “Белорусы и Рынок”, на тэлеканале АНТ, а таксама ў замежных СМИ.

Праект складаецца з тэарэтычнага і практичнага блокаў. Тэарэтычная частка будзе прысвечана асновам журналістыкі (“Уводзіны ў журналістыку”, “Прававыя і этичныя аспекты працы журналіста”, “Жанры журналістыкі”, “Асаблівасці газетнай, радыё-інтэрнэт-журналістыкі” і многія іншыя).

Практику навучэнцы праходзяць у рэдакцыі інтэрнэт-газеты і радыё «Твой стыль». Да ўзделу ў пракце «ШМЖ-13» запрашаюцца юнакі і дзяўчынты ад 16 да 25 год. Заявы на ўздел можна запоўніць з 2 да 21 верасня па адрасе: Горадня, вул. Будзёнага, 48а – 11, з 12:00 да 17:00 (акрамя суботы і недзелі).

Падрабязнейшую інфармацыю можна атрымаць па тэлефонах: 75 71 72; (+375 29) 784-32-21, 106-85-94.

Конкурс падтрымкі працы са старэйшымі школьнікамі

Асацыяцыя па міжнародных пытаннях (Чэшская рэспубліка) запрашае настаўнікаў беларускіх адукацыйных установаў прыняць ў конкурсі міні-праектаў.

Да ўзделу ў конкурсе прымаюцца праекты, скіраваныя на рэалізацыю ідэяў старэйшых школьнікаў, а таксама ініцыятывы з боку настаўнікаў, мэтай якіх з'яўляецца падвышэнне і падтрымка актыўнасці школьнікаў, вырашэнне праблемаў у школе, рэалізацыя грамадскіх праектаў, скіраваных на падвышэнне сацыяльнай і грамадзянскай кампетэнцыі старшакласнікаў, правядзенне пазакласных мерапрыемстваў ды інш.

Час рэалізацыі праектаў: 1 кастрычніка 2009 г.– 20 снежня 2009г. Максимальная сума падтрымкі: 400\$

Тэрмін падачы заявак: да 30 верасня 2009 г.

Запоўненую заявку дасылайце на адрас: 1konkurs@gmail.com Праект ажыццяўляецца пра падтрымцы Міністэрства замежных спраў Чэшской рэспублікі.

Форма заявкі

1. Назва праекта
2. Кіраўнік праекта (імя, прозвішча, кароткая інфармацыя)
3. Арганізацыя, якую прадстаўляе кіраўнік праекта (назва, кароткая інфармацыя)
4. Кантактныя звесткі (Email, skype, нумар мабільнага тэлефона з кодам аператара, паштовы адрас)
5. Падрабязнае пастапнае апісанне рэалізацыі праекта (не больш за палову старонкі)
6. Мэта праекта (3-4 абзакцы)
7. Мэтаўская група праекта (1-2 абзакцы)
8. Мясцовасць, у якой будзе звязаны з праектом
9. Чаканыя вынікі праекту. Якую карысць пропанаваны праект прынесье школьнікам, настаўнікам, мясцовай супольнасці? (3-4 абзакцы)
10. Падрабязнае апісанне бюджету